

ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СТУПІНЧАСТІЙ КРИВІЙ ПОПИТУ

В неоіндустріальній економіці найважливішим фактором ціноутворення є споживчий попит. З економічної теорії нам відомо, що крива попиту має форму прямої або навіть плавний, безперервний вигляд. Проте у практиці найчастіше це не так. Зазвичай характер залежності обсягу попиту при переміщенні вздовж кривої постійно змінюється, а сама крива набуває ступінчатого вигляду. В певних точках вона має різкі злами і виглядає як ряд «східців» – плавних та крутих [1, с. 162; 2, с. 145, 148]. Це свідчить, що еластичність за ціною розрізняється в різних сегментах кривої попиту. Плавні «східці» ілюструють відрізки еластичного попиту, а круті – нееластичного.

Визначення типу еластичності на конкретному ціновому сегменті допомагає звузити вибір при встановленні ціни й обґрунтувати ефективну стратегію ціноутворення, спрямовану на підвищення доходів. Так, в межах еластичного відрізка варто обрати *нижчу* ціну, тому що це збільшить обсяг продажу і доходи. В межах нееластичного відрізка доцільно встановити *вищу* ціну, адже за нижчої ціни попит буде майже таким самим, але доходи впадуть. Якщо виявлено відрізок з одиничною еластичністю, то за будь-якої ціни на його кінцях доходи залишаться незмінними, тому ціна обирається з урахуванням інших факторів.

Розглянемо умовний приклад. Нехай деяка компанія, що володіє мережею роздрібних супермаркетів здійснила ціновий експеримент, під час якого тестувалася роздрібна ціна на коректори-ручки. В кількох супермаркетах ціна коректорів спочатку підвищувалась, а потім поступово знижувалась, в результаті отримано дані, наведені в табл. 1.

Таблиця 1.
Результати цінового експерименту щодо коректорів-ручок

Ціна, грн за 1 од.	Обсяг попиту, од.	Зміна ціни, %	Зміна попиту, %	Еластичність (дугова)	Виторг, грн	Тип попиту
21	250	-	-	-	5250	-
18	320	15,38	24,56	-1,6	5760	Еластичний
15	350	18,18	8,96	-0,49	5250	Нееластичний
12	530	22,22	40,91	-1,84	6360	Еластичний

Очевидно, зміни цін викликають неоднакові коливання попиту, тобто еластичність попиту є різною на різних ділянках кривої попиту. Розрахунки

свідчать про наявність двох еластичних ділянок (AB і CD), а також однієї нееластичної (BC). На рис. 1 різницю між еластичністю ілюструє нахил «східців» кривої попиту.

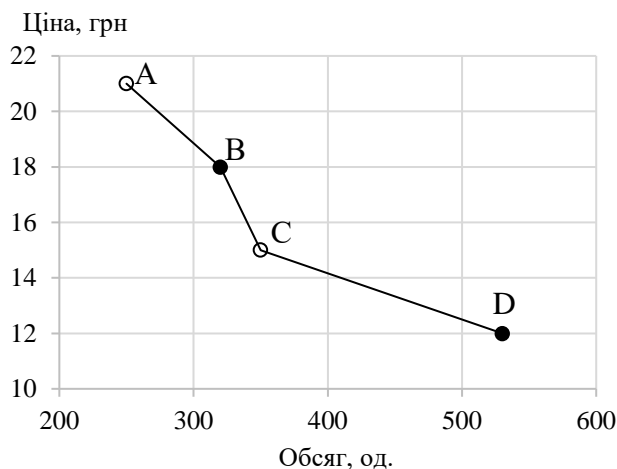

Рис. 1. Крива попиту на коректори-ручки

За наслідками експерименту можна зробити такі висновки:

- в ціновому діапазоні 18-21 грн попит еластичний, тому більш вигідною ціною є 18 грн; максимальний обсяг доходу можливий на рівні 5760 грн;
- в ціновому діапазоні 15-18 грн попит нееластичний, тому доцільно встановити вищу ціну – 18 грн і отримати 5760 грн. Вочевидь, на сегменті 15-21 грн існує єдина вигідна ціна – 18 грн;
- в ціновому діапазоні 12-15 грн попит еластичний, тому оптимальна ціна – 12 грн, вона дасть змогу отримати дохід 6360 грн.

Отже, в межах 12-21 грн існує дві найвигідніші цінові точки – 12 і 18 грн, за яких можлива максимізація доходів. Якщо компанія поставить за мету залучення якомога більшої кількості покупців, то доцільно встановити роздрібну ціну на найнижчому рівні – 12 грн. Якщо компанія прагне працювати в сегменті більш високої якості, то серед вищих цін варто обрати 18 грн.

Список використаних джерел:

1. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення : Навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури». 2012. 480 с.
2. Герасименко В. В. Управление ценовой политикой компании: учебник. М. : Эксмо. 2006. 958 с.